

Finansijska inkluzija i upravljanje rizicima

NBS je u mišljenju istakla da nije moguće „isključivo na osnovu državljanstva, odnosno države porekla i nacionalnosti unapred isključiti mogućnost da se određenim kategorijama lica otvaraju računi kod banaka, već je odbijanje uspostavljanja ili raskid poslovnog odnosa moguće samo ako je banka utvrdila nakon sprovedenih obrazloženih analiza, da nije u mogućnosti da primenjuje određene pojačane radnje i mere”.

Evropsko nadzorno telo za bankarstvo (EBA) navodi da „omogućavanje pristupa tražioca azila makar osnovnim finansijskim proizvodima nije samo preduslov njihovog učešća u ekonomskom i društvenom životu, već je i ključno za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Naime, nedostatak pristupa može dovesti do finansijskih transakcija u „sivoj zoni“, što otežava otkrivanje i prijavljivanje sumnjivih transakcija“.

© UNHCR/Elie Fahed

Javite nam se

UNHCR vam sa svojom **ekspertizom, iskustvom i podacima** stoji na raspolaganju, kako bismo zajedno doprineli da izbeglice u Srbiji imaju **što bolji pristup finansijskim proizvodima**.

Za sve informacije, pitanja i predloge, slobodno nam se javite na **063434173**, srbbesaradnja@unhcr.org.

Ovaj liflet štampan je u okviru projekta „Podrška Evropske unije upravljanju migracijama u Srbiji: Promovisanje integracije izbeglica i migranata” koji sprovodi Agencija UN za izbeglice (UNHCR) u Srbiji u partnerstvu sa IOM Srbija i KIRS uz podršku Evropske unije. Autor publikacije je isključivo odgovoran za sadržaj koji nužno ne odražava zvanične stavove Evropske unije.

    UNHCR Serbia

© UNHCR/Sana Hamdan

Prava i potrebe Pristup izbeglica i tražilaca azila finansijskim proizvodima

Pristup računima neophodan za ekonomski opstanak i integraciju

Izbeglice i tražioci azila koji žive u Srbiji imaju suštinsku potrebu za korišćenjem **platnih računa**, najčešće za **mesečne zarade** ili **novčanu pomoć**.

Pristup osnovnim finansijskim proizvodima za pripadnike ove ranjive grupe predstavlja **pristup osnovnim pravima**, koja se direktno tiču **materijalnih uslova prihvata** definisanih u Zakonu o azilu i privremenoj zaštiti RS, ali i njihovog doprinosa zajednici i izgradnje samostalnosti.

Ko su izbeglice?

Pravni status izbeglica i tražilaca azila, njihovi lični dokumenti, a i okolnosti dolaska u našu zemlju razlikuju se od statusa, dokumenata i razloga dolaska ekonomskih migranata.

Izbeglice su osobe prisiljene da napuste svoje zemlje zbog sukoba ili progona. **Konvencija o statusu izbeglica iz 1951.** je kamen temeljac njihove zaštite.

Tražioc azila su lica o čijim zahtevima za azil tek treba da se odluči. **Izbeglicom** se ne smatra osoba za koju postoje osnovane sumnje da je počinila, podstrekivala ili učestvovala u izvršenju krivičnog dela, zločina, dela suprotnog ciljevima UN-a (član 33. Zakona o azilu i privremenoj zaštiti RS).

Izbeglice i tražioci azila dužni su da poštuju Ustav, zakone i druge propise, saraduju sa **Kancelarijom za azil**, prijave promenu adrese ili gubitak lične karte. Sve **materijalne i pravne izmene** prijavljuju i Komesarijatu za izbeglice i migracije RS, instituciji nadležnoj za prihvatanje izbeglica i brigu o njima.

Kako dobijaju zaštitu u Srbiji?

Zahtev za azil podnose **Kancelariji za azil MUP-a**, koja im potom izdaje **ličnu kartu** i o zahtevu odlučuje u roku od 12 meseci, tokom kojih tražioci azila na intervjuima obrazlažu svoj zahtev i razloge zbog kojih ne mogu da se vrate u zemlju porekla.

Ako je zahtev prihvaćen, lice dobija **zaštitu Republike Srbije** i status **izbeglice – pravo na utočište**, koji traje pet godina, uz moguć produžetak. Postoje i supsidijarna i privremena zaštita - traju godinu dana, uz moguć produžetak.

Kakva lična dokumenta im izdaje Republika Srbija?

Svi tražioci azila i izbeglice su registrovani u **MUP-u**, koji im izdaje **lične karte**, zvaničan identifikacioni dokument, i **evidencijski broj za strance (EBS)**, koji ima jednaku važnost kao JMBG.

Identitet izbeglica i tražilaca azila može se utvrditi upravo ovim ličnim dokumentima:

- lična karta za lice kome je odobreno pravo na utočište

- lična karta za lice kome je dodeljena privremena zaštita (izbeglice iz Ukrajine)

- lična karta za lice kome je dodeljena supsidijarna zaštita

- lična karta za tražioca azila

Ove lične karte izgledaju drugačije od dokumenata državljana – plastificirane su i popunjene rukom. MUP poseduje biometrijske podatke o osobama kojim je izdalo lični dokument.

Prema mišljenju Narodne banke Srbije (NBS), radnja **poznavanja i praćenja zbog provere identiteta** može se izvršiti upravo uvidom u ove lične dokumente, kao i evidencijski broj stranca.

Izbeglice i tražioci azila uživaju niz prava garantovanih Zakonom o azilu i drugim zakonima.

Prava tražilaca azila:

- boravak i sloboda kretanja u RS
- materijalni uslovi prijema
- informisanje i besplatna pravna pomoć
- sloboda veroispovedi
- socijalna pomoć
- zdravstvena zaštita
- osnovno i srednje obrazovanje
- pristup tržištu rada (6 meseci nakon podnošenja zahteva za azil)
- lična dokumenta

Pored gore navedenih, izbeglice imaju i pravo na:

- podršku za privatni smeštaj,
- međunarodni putni dokument za izbeglice,
- spajanje porodice,
- svojinu,
- pomoć pri integraciji.